

NEDERLANDS VMBO: VAKSPECIFIEKE INFORMATIE 2022

Deze informatie maakt deel uit van de Septembermededeling van het College voor Toetsen en Examens (zie Examenblad.nl). Veranderingen t.o.v. 2021 zijn geel gemarkeerd. **Veranderingen t.o.v. de Septembermededeling zijn blauw gemarkeerd.**

INHOUD

Alle leerwegen (bb, kb en gl/tl)	1
Specifieke informatie voor bb en kb digitaal	3
Specifieke informatie voor bb en kb papier	4
Specifieke informatie voor gl/tl	4

ALLE LEERWEGEN (BB, KB EN GL/TL)

EXAMENPAGINA'S

Op de examenpagina's Nederlands van Examenblad.nl staat allerlei informatie die relevant is voor het centraal examen.

- [Nederlands bb digitaal](#)
- [Nederlands bb papier](#)
- [Nederlands kb digitaal](#)
- [Nederlands kb papier](#)
- [Nederlands gl/tl](#)

EXAMENSTOF

De examenstof is beschreven in de [syllabus Nederlands vmbo 2022](#).

SYLLABUS

De syllabus 2022 bevat geen wijzigingen t.o.v. de syllabus van 2021.

AFNAMEVORMEN

Keuze voor digitale of papieren examens bb/kb

Uw school kiest zelf of de centrale examens bb/kb digitaal in Facet worden afgenomen of op papier. De keuze voor digitaal geldt voor alle algemene vakken bb/kb. Uw school kan dus niet bij het ene vak kiezen voor digitaal en bij het andere vak voor papier. Gedurende het schooljaar heeft uw school de mogelijkheid om terug te gaan naar de papieren cse's. Dit gaat altijd via de examensecretaris **en geldt uiteraard voor alle vakken.**

Papieren examen gl/tl

Het examen Nederlands gl/tl wordt uitsluitend op papier afgenomen.

BIJZONDERHEDEN

Spellingsregels

Voor het beoordelen van de spelling geldt de officiële spelling van 2005. Naar aanleiding van vragen bij de Examenlijn: Foutief gebruik van hoofdletters wordt beoordeeld bij het onderdeel spelling.

Beoordeling schrijfpdracht

- a. Conventies

Het gebeurt wel eens dat kandidaten in de uitwerking van de schrijfpdracht een verkeerde tekstsoort hanteren, zoals een opdracht voor een artikel in de vorm van een zakelijke brief uitwerken. Het correctievoorschrift gaf onvoldoende richtlijnen om dit bij de beoordeling van

de conventies te beoordelen en hiervoor punten af te trekken. Het correctievoorschrift van de centrale examens Nederlands KB en GL/TL is hiervoor aangepast door toevoeging van de volgende passage:

“Als de kandidaat gebruikmaakt van conventies die niet bij de tekstsoort passen 1 scorepunt aftrekken”

b. Referentieniveaus

Bij de beoordeling van de schrijfofdracht wordt u geacht alle formulerings-, spellings- en interpunctiefouten in de beoordeling mee te nemen, ongeacht onder welk referentieniveau ze vallen.

Nieuwe vakspecifieke regels

In 2021 zijn er een aantal aanpassingen doorgevoerd in de vakspecifieke regels in het correctievoorschrift Nederlands vmbo. Vakspecifieke regels die betrekking hadden op de geleide samenvattingsopdracht zijn geschrapt. De geleide samenvattingsopdracht maakt immers vanaf 2021 geen onderdeel meer uit van het centraal examen Nederlands vmbo.

Er zijn twee nieuwe vakspecifieke regels aan het correctievoorschrift toegevoegd die betrekking hebben op de correctie van de schrijfofdracht. In de eerste plaats worden de inhoudselementen in de schrijfofdracht niet beschouwd als verschillende vragen. Algemene regel 6 van het correctievoorschrift "Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend" is dus niet van toepassing op de schrijfofdracht. Daarnaast zijn er aanvullende regels gekomen voor de beoordeling van de spelfouten in de schrijfofdracht met als doel eventuele onduidelijkheid bij correctoren weg te nemen."

Voor de centrale examens Nederlands vmbo 2022 zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 Bij de tekst(en) met vragen worden, gelet op de aard van de opgaven, geen punten afgetrokken voor spelfouten. Voor idiomatische en grammaticale oneffenheden geldt hetzelfde, tenzij het antwoord er minder juist of zelfs fout door wordt.
- 2 Voor alle open vragen met een maximum aantal woorden geldt: indien een kandidaat een vraag herhaalt alvorens hij/zij tot een antwoord komt, worden de woorden tot aan het eigenlijke antwoord (conform het antwoordmodel) niet meegeteld.
- 3 De schrijfofdracht wordt als een enkele vraag beschouwd. Algemene regel 6 is derhalve niet van toepassing op de schrijfofdracht.
- 4 Voor het beoordelen van de schrijfofdracht geldt het volgende:
  - 4.1 Er kunnen meerdere (soorten) fouten in een zin worden gemaakt, die alle apart aangerekend worden.
  - 4.2 Meerdere spelfouten in één woord worden één keer aangerekend.
  - 4.3 Spelfouten in dezelfde, identieke woorden worden één keer aangerekend (werkwoordspelling uitgezonderd).
  - 4.4 Spelfouten in een woord en in afleidingen of samenstellingen van dat foutief gespelde woord worden één keer aangerekend.
  - 4.5 Spelfouten bij de vervoeging van werkwoorden worden alle apart aangerekend.

Definities van de begrippen citeren, zin en zinsgedeelte

In de tekstbegripvragen van de examens Nederlands vmbo komen de begrippen "citeren", "zin" en "zinsgedeelte" voor die soms aanleiding geven tot verschillende interpretaties, zowel bij de kandidaten als bij de correctoren. Ter voorkoming van misverstanden heeft het CvTE definities voor deze begrippen vastgesteld. Deze definities vindt u in [bijlage 1](#) aan het eind van dit document. Het CvTE adviseert de docenten Nederlands deze definities met de eindexamenkandidaten door te nemen.

TOEGESTANE HULPMIDDELEN

Voor een overzicht van de toegestane hulpmiddelen, zie [bijlage 1A van de Regeling toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens VO 2022](#). Bij de digitale centrale examens bb en kb zijn dezelfde hulpmiddelen toegestaan als bij de pap2eren cse's. Dat betekent dat kandidaten bijvoorbeeld een woordenboek en kladpapier mogen gebruiken. In verband met de geheimhouding moet de school erop toezien dat de kandidaten het kladpapier achterlaten in de examenruimte.

STATUS VAN HET CORRECTIEVOORSCHRIFT – REGELGEVING

Het CvTE heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.

Als de corrector van mening is dat het correctievoorschrift een onvolkomenheid bevat, neemt hij contact op via het contactformulier op www.examenloket.nl.

ONTVANGEN VAKSPECIFIEKE MAILINGS

Voor uw taak als examinator (corrector) van de centrale examens is het belangrijk dat u goed geïnformeerd bent. Dat kan via een persoonlijke pagina op Examenblad. Via deze pagina ontvangt u inhoudelijke en formele informatie over de centrale examens van uw vak op maat, bijvoorbeeld een test met het correctievoorschrift of een enquête over een conceptsyllabus. Hebt u als docent nog geen persoonlijke pagina op Examenblad.nl waardoor u de mailings niet rechtstreeks ontvangt, laat u zich hiervoor dan registreren door uw examensecretaris.

SPECIFIEKE INFORMATIE VOOR BB EN KB DIGITAAL

AFNAMETIJDSTIP

Het examen wordt afgenomen zoals vastgesteld in het rooster voor de centrale examens 2022, zie hoofdstuk 2 van de Septembermededeling/Maartaanvulling.

Binnen deze periode zijn de afnames door de examensecretaris van de school zelf in te plannen.

VERPLICHT TWEDE CORRECTIE BIJ BB- EN KB-FLEX

In 2021 is een succesvolle pilot geweest waarin tweede correctie bij BB- en KB-flex werd getest. In 2022 wordt tweede correctie bij BB- en KB-flex verplicht ingevoerd. Dat betekent dat de scholen die de BB- en KB-flex examens afnemen zelf verantwoordelijk zijn voor het laten verrichten van eerste en tweede correctie. De scholen kunnen daarvoor docenten inschakelen uit de eigen school, maar het kunnen ook correctoren zijn van een andere school binnen hetzelfde bestuur of een school uit de regio.

CvTE heeft het besluit genomen na een succesvolle pilot in dit examenjaar. Voor een beschrijving van de werkwijze zie hoofdstuk 7 van de brochure '[Kaders BB- en KB-flex 2022](#)'. De [rapportage](#) over de pilot tweede correctie bij BB- en KB-flex vindt u op Examenblad.nl.

Met dit besluit is een volgende stap genomen naar het regulier maken van BB- en KB-flex.

BROCHURE MET KADERS – RICHTLIJNEN GEHEIMHOUDING

Gedetailleerde informatie over de digitale centrale examens staat in de brochure '[Kaders flexibele en digitale centrale examens BB en KB 2022](#)'.

Op onderdelen heeft de brochure de status van regelgeving. In het bijzonder geldt dat docenten kennis moeten hebben van de richtlijnen met betrekking tot geheimhouding, die beschreven zijn in paragraaf 8.5 van de brochure.

SPELLINGSCONTROLE VOOR DYSLECTISCHE KANDIDATEN

De directeur mag kandidaten met een dyslexieverklaring toestaan om de spellingcontrole te gebruiken bij de schrijfofdracht in de digitale CE's Nederlands. Voor kandidaten die gebruik willen maken van de spellingcontrole en daar recht op hebben, komt er een aparte package met de varianten van het digitale CE Nederlands bb en kb. De naam van deze aparte packages is te herkennen aan de toevoeging 'MET spellingcontrole'. In deze aparte packages staat de spellingcontrole alleen bij de schrijfofdracht aan.

DISCUSSIE-BBF'S FLEXIBELE EN DIGITALE CENTRALE EXAMENS BB EN KB

Met besloten beveiligde fora (bbf's) wil het CvTE docenten de gelegenheid geven om al tijdens de afnameperiode met collega's van gedachten te wisselen over opgaven die dan nog onder de geheimhouding vallen. Digitale examens bb en kb zijn namelijk niet, zoals papieren examens, direct na afloop en tijdens de correctie openbaar. In 2022 zijn er voor alle examens van de flexibele en digitale examens bb en kb discussie-bbf's.

Op het forum kan voor elk vak in een afgezonderde ruimte gediscussieerd worden over examenopgaven, het correctievoorschrift en de antwoorden van leerlingen. De opgave waarover de discussie gaat, wordt dan op het forum getoond. Het discussieforum helpt bij collegiale consultatie en twijfels bij het nakijken over vragen als: 'Is dit leerlingantwoord 1 of 2 punten waard?' en 'Zouden jullie dit antwoord goed of fout rekenen?'

Een besloten en beveiligd forum maakt de [Examenlijn](#) van het CvTE niet overbodig. Fouten en/of onvolkomenheden moeten altijd gemeld worden via de [Examenlijn](#).

Docenten die geregistreerd zijn voor de mailings vanuit Examenblad ontvangen rechtstreeks meer informatie over het discussieforum. Om een uitnodiging voor toegang tot het forum te krijgen, is het noodzakelijk dat de examensecretaris je als docent registreert voor een persoonlijke pagina op Examenblad.nl en de afnamedatum(s) toevoegt. Als deze stappen zijn doorlopen, ontvang je op dag van de eerste afname van jouw vak een uitnodigingsmail voor het forum.

SPECIFIEKE INFORMATIE VOOR BB EN KB PAPIER

AFNAMETIJDSTIP

Het examen wordt afgenomen zoals vastgesteld in het rooster voor de centrale examens 2022, zie hoofdstuk 2 van de Septembermededeling/Maartaanvulling.

TOEGESTANE HULPMIDDELEN – COMPUTER ALS SCHRIJFGEREI

Het doorvoeren van de beoordeling van spelling bij de centrale examens Nederlands havo/vwo leidde voor het CvTE tot een heroverweging van het gebruik van de computer als schrijfgerei bij onder meer de papieren centrale examens Nederlands vmbo.

Het gebruik van de computer als schrijfgerei blijft toegestaan. De spellingcontrole dient echter te zijn uitgeschakeld. Voor kandidaten met een geldige dyslexieverklaring hoeft de spellingcontrole niet te worden uitgeschakeld. De spelling wordt voor deze kandidaten overigens verder wel op dezelfde wijze beoordeeld als voor andere examenkandidaten.

Het gebruik van een voorbeeldbriefsjabloon is niet meer toegestaan!

SPECIFIEKE INFORMATIE VOOR GL/TL

AFNAMETIJDSTIP

Het examen wordt afgenomen zoals vastgesteld in het rooster voor de centrale examens 2022, zie hoofdstuk 2 van de Septembermededeling/Maartaanvulling.

TOEGESTANE HULPMIDDELEN – COMPUTER ALS SCHRIJFGEREI

Het doorvoeren van de beoordeling van spelling bij de centrale examens Nederlands havo/vwo leidde voor het CvTE tot een heroverweging van het gebruik van de computer als schrijfgerei bij onder meer de papieren centrale examens Nederlands vmbo.

Het gebruik van de computer als schrijfgerei blijft toegestaan. De spellingcontrole dient echter te zijn uitgeschakeld. Voor kandidaten met een geldige dyslexieverklaring hoeft de spellingcontrole niet te worden uitgeschakeld. De spelling wordt voor deze kandidaten overigens verder wel op dezelfde wijze beoordeeld als voor andere examenkandidaten.

Het gebruik van een voorbeeldbriefsjabloon is niet meer toegestaan!

TESTCORRECTIE

Voor het centraal examen Nederlands vmbo gl/tl eerste tijdvak voeren het CvTE en het sectiebestuur Nederlands van de Vereniging Leraren Levende Talen testcorrectie uit. Een twintigtal docenten komt hiervoor naar een bijeenkomst en bespreekt het voorlopige correctievoorschrift aan de hand van het gemaakte examenwerk van hun leerlingen. De suggesties ter verbetering van het voorlopige correctievoorschrift van deze twintig docenten, worden door de vaststellingscommissie van het CvTE besproken. Deze bespreking kan leiden tot aanpassingen in het voorlopige correctievoorschrift. Het

definitieve correctievoorschrift is hierdoor later beschikbaar. Voor correctoren Nederlands vmbo gl/tl betekent dit voor het tijdschema het volgende:

- Maandag 16 mei 2022 is de afname van het centraal examen Nederlands vmbo gl/tl. Er is om 17.00 uur geen correctievoorschrift beschikbaar.
- Dinsdag 17 mei 2022 vinden de besprekingen over het correctievoorschrift plaats.
- Woensdag 18 mei 2022 wordt om 17.00 uur het definitieve correctievoorschrift Nederlands vmbo gl/tl gepubliceerd.

BIJLAGE 1

Toelichting bij definities van de begrippen citeren, zin en zinsgedeelte

In de tekstbegripvragen van de examens Nederlands vmbo komen de begrippen "citeren", "zin" en "zinsgedeelte" voor, die soms aanleiding geven tot verschillende interpretaties, zowel bij de kandidaten als bij de correctoren. Ter voorkoming van misverstanden stelt het CvTE de volgende definities vast. Het CvTE adviseert de docenten Nederlands deze definities met de eindexamenkandidaten door te nemen. Overigens zal in de formulering van de vragen altijd worden getracht misverstanden bij de kandidaten te voorkomen. Kandidaten hoeven uiteraard geen finesses van deze definities te kennen, zoals het verschil tussen volledige en onvolledige of elliptische zinnen.

Citeren is:

het overnemen van een tekstgedeelte (een woord, enkele woorden, een zinsgedeelte, een zin of een aantal zinnen uit een tekst) in het antwoord van de kandidaat. Het overgenomen tekstgedeelte heet: het citaat.

Het citeren mag worden uitgevoerd door het hele tekstgedeelte over te nemen in het antwoord of door minimaal het eerste en het laatste woord van het tekstgedeelte in het antwoord over te nemen, gescheiden door drie puntjes tussen haakjes. Een regelverwijzing is niet verplicht.

Een zin is :

een reeks van woorden uit een tekst die volgt op een punt (of een soortgelijk teken, zoals een vraagteken, een uitroepeteken), begint met een hoofdletter en eindigt met een punt.

Toelichting:

Een zin kan ook uit één woord bestaan.

- a Een onvolledige (of elliptische) zin, waarin bepaalde woorden zijn weggelaten die er vanuit de context bij gedacht kunnen worden, is ook een zin. Een zin bevat dus niet altijd een verbogen werkwoordsvorm .
- b De eerste zin van een tekst volgt uiteraard niet op een voorafgaande punt.

Een zinsgedeelte is:

een woord dat deel uitmaakt van een zin of een reeks van woorden die deel uitmaken van een zin.

Een voorbeeld ter toelichting.

De volgende tekst bestaat uit vijf verschillende soorten zinnen.

Voorbeeldtekst

(1) De ruim duizend bibliotheken beraden zich op hun toekomst. (2) Waarom? (3) "De uitleen heeft een harde tik gekregen", zegt mevrouw Stalpers van de Vereniging van Openbare bibliotheken.(4) Een harde uitspraak.(5) Maar het is wel een uitspraak met een kern van waarheid.

NB

- c In zin (3) is de woordenreeks "De uitleen heeft een harde tik gekregen" geen zin, maar een zinsgedeelte.
- d De zinnen (2) en (4) zijn voorbeelden van onvolledige zinnen. Maar zij gelden hier wel als zinnen.
- e De eerste zin kan op de volgende manieren geciteerd worden.
Manier 1: "De ruim duizend bibliotheken beraden zich op hun toekomst." (zin 1)
Manier 2: "De (...) toekomst." (zin 1)